

7. Nychkalo, N.G. (2010), *Ideia suspilstva znan i pratsi v naukovykh poshukakh*, [The idea of the knowledge society and work in scientific research], Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi elity, NTU«KhPI», Kharkiv Ukraine, pp. 38–45.

8. Tovazhnianskyi, L.L., Romanovskyi, O.G., Bondarenko, V.V. ta in. (2005), *Osnovy pedagogiky` vyshhoi shkoly: Navch. posibnyk* [The bases of pedagogics of the higher school: study guide], NTU«KhPI», Kharkiv Ukraine, 140 p.

9. Svirzhevskyi, M.P. (2003), «Training of future teachers of labor studies to the economic education of pupils of secondary schools», Thesis abstract of Cand.Sc. (ped. sci), 13.00.04, Unstitute of Pedagogical and Adult Education NAPS of Ukraine, 20 p.

10. Terminological dictionary of the economics labour», available at: <http://slovopedia.org.ua/51/53407/362689.html> (access date December 19, 2016).

УДК 378

Юрій Миколайович Атаманчук,

доктор педагогічних наук, доцент,

директор Уманської філії

Київського інституту бізнесу та технологій,

e-mail: dir_ym@kibit.edu.ua

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ВНЗ

У статті розглянуто проблему утворення і формування науки управління в системі вищої освіти. Виникнення необхідності реформування освітньої системи в контексті європейського рівня якості та доступності. Потребу у формуванні науково обґрунтованих, об'єктивних та оперативних управлінських впливів, управлінських рішень. Створення та впровадження нової системи, яка дозволить передавати великий обсяг інформації одночасно для великої кількості людей. Необхідність упровадження інноваційних технологій у процес управління вищим навчальним закладом та забезпечення якості освіти шляхом застосування положень системного менеджменту.

Ключові слова: інформаційне середовище, модель управління, якість освіти, вищий навчальний заклад, освітній процес.

Постановка проблеми. Серед численних подій ХХ ст. відбулася одна, яка має велике значення у розвитку людства, утворилася і сформувалася наука управління, яка інтенсивно розвивається і проникає майже в усі галузі людської діяльності в т.ч. і у сферу освіти. Саме тому теорія та практика освітнього менеджменту в Україні переживає період нагромадження різноманітних фактів і їх осмислення в контексті національної культури.

У третьому тисячолітті закономірно виникає необхідність реформування освітньої системи та зміни акцентів у практиці сучасного навчання. Як відомо, актуальними напрямками діяльності у сфері вищої освіти і науки України визначені європейський рівень якості та доступності освіти, її духовна зорієнтованість, демократизація, розвиток суспільства на основі нових знань.

Наукове управління освітою вимагає перш за все серйозного інформаційного забезпечення, яке відображає ключові грані освітнього процесу і є базою для формування науково обґрунтованих, об'єктивних та оперативних управлінських впливів, управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій виявив, що вивченням різних аспектів автоматизації системи управління і формування інформаційної інфраструктури займалися В. Бакуменко, А. Нікіфоров, С. Чистов, О. Шевчук та інші. Питання інформаційного забезпечення управління освітніми навчальними закладами знайшли відображення у працях Ю. Атаманчука, В. Бондаря, Г. Єльнікової,

Ю. Конаржевського, В. Маслова, В. Пікельної, Т. Шамової та інших.

Метою дослідження є вивчення ролі й значення інформаційного середовища у процесі управління вищим навчальним закладом.

Виклад основного матеріалу. Особливістю системи сучасної вищої освіти є наявність у системі домінантного елементу – інформаційного середовища, що забезпечує активне використання інформаційних технологій у роботі вищого навчального закладу всіма його учасниками.

Динаміка розвитку науки, техніки і економіки така швидкоплинна, що професійні знання втрачають свою актуальність кожні 2–4 роки. Виникла необхідність створення нової технологічної системи, яка дозволила б передавати величезній кількості людей великий обсяг інформації і спеціальних знань. Тому перед системою освіти постало питання про впровадження в навчальний процес інноваційних технологій на основі комп'ютерної техніки [1].

Проте для професійної компетентності потрібно не тільки мати відповідний кваліфікаційний рівень, але й уміння постійно і систематично поповнювати свої знання у професійній галузі. Широкий доступ до джерел фахової інформації відкриває практичні можливості для самоосвіти.

Традиційно якість освіти вважають безпосередньо залежною від форми та змісту навчального процесу, які у свою чергу безпосередньо базуються на досвіді та кваліфікації науково-педагогічного персоналу навчального закладу.

Сучасні вітчизняні прагнення вдосконалити якість освіти, як правило, орієнтовані на внутрішній аспект – забезпечити відповідність діяльності ВНЗ нормі, стандарту, специфікації (зміст освіти, рівень підготовки студента, викладача, інформаційно-методичний супровід, матеріально-технічне забезпечення підготовки, освітні технології, наукова діяльність).

Варто зауважити, що ця модель управління вищим навчальним закладом є віддзеркаленням теорії адміністративного менеджменту (А. Файоль), яка відображена на рис. 1.

ФУНКЦІЇ	
Планувати	Організовувати
Підтримувати	Інформувати
Оцінювати	Контролювати
↓	↓
СКЛАДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ	
1. <i>Виробництво, надання послуг</i> (навчальний процес, науково-дослідницька діяльність, підтримка матеріально-технічної бази).	
2. <i>Комерція</i> (купівля, продаж, обмін).	
3. <i>Фінансова складова</i> (залучення грошей із різних джерел і управління ними).	
4. <i>Охорона майна та безпека праці</i> .	
5. <i>Облікова складова</i> (бухгалтерський облік, інвентаризація, кошторис доходів та витрат).	
6. <i>Адміністративна</i> (передбачення, організація, керівництво, узгодження і контроль).	

Рис. 1. Модель адміністративного менеджменту за А. Файолем.

Основною проблемою зазначеної моделі управління, яка підтверджена управлінським досвідом, є складність підтримання взаємозв'язків між складовими навчального закладу та необхідність його здійснення «в ручному режимі». Умовний розподіл учасників навчального процесу на відповідальних за створення якості та на клієнтів, прагнення мінімізації відмінностей між стандартом і фактичним результатом діяльності зводить бар'єри між безпосередніми учасниками головного процесу діяльності – студентами, викладачами, адміністрацією ВНЗ [2].

У критеріях оцінювання якості освіти (рівень науково-педагогічних працівників,

матеріально-технічної бази, а також зміст навчальних планів і програм, стан методичного забезпечення навчального процесу) не відображені проблеми забезпечення якості освіти через попередньо обумовлені, сформульовані й діючі моделі управління освітнім процесом. Такі моделі повинні бути віддзеркаленням відповідальності вищого керівництва на мікро- та макрорівнях і мають на меті забезпечити гармонізацію її якісних характеристик, спрямованих на задоволення потреб не так держави і не лише її, а передусім запитів самої людини.

Забезпечення якості освіти варто шукати у застосуванні в управлінні вищим навчальним закладом положень системного менеджменту із використанням процесного підходу, орієнтування діяльності університету на задоволення потреб суспільства як головного споживача і матеріального утримувача його діяльності, продукування конкурентоспроможного фахівця, здатного легко адаптуватися до вимог сьогодення [2].

Як свідчить світова практика, впровадження систем якості дозволяє вищому навчальному закладу покращити та оптимізувати свою бізнесову діяльність, підвищити результативність і ефективність роботи; посилити акцент на меті своєї діяльності й досягненні очікувань споживачів; досягти і стабільно підтримувати високу якість своїх послуг; збільшувати задоволеність споживачів; досягти впевненості, що очікуваної якості досягнуто і вона постійно підтримується; отримати визнання з боку замовників освітніх послуг через процедуру сертифікації; брати участь у тендерах щодо надання освітніх послуг, у тому числі й міжнародних [3].

Висновки. На основі вище викладеного можна стверджувати, що вищий навчальний заклад повинен прагнути вдосконалення та покращення освіти, яку він пропонує студентам.

Необхідно розуміти, що система якості освіти може лише допомогти освітнім закладам досягти очікуваних результатів, вона є одним із засобів досягнення мети, реалізації стратегічних завдань, що стоять перед вищим навчальним закладом, проте сам феномен якості освіти не покращує навчальний процес та якість освітніх послуг.

Список використаних джерел та літератури

1. Тверезовська Н. Т. Теоретико-методологічні аспекти глобалізації освіти України / Н. Т. Тверезовська // Науковий вісник Чернівецького університету. – Вип. 300. – Педагогіка та психологія. – Чернівці : Рута, 2006. – С. 143–148.
2. Гурин В. А. Система управління якістю як модель інтеграції університетської освіти до Європейського освітнього простору / В. А. Гурин // Нова педагогічна думка. – Спецвипуск № 1, грудень/2009. – Рівне : РВЦ НУВГП, 2009. – С. 8–19.
3. Терентьева Н. О. Якість освіти як показник інтеграційних і трансформаційних процесів у системі освіти / Н. О. Терентьева // Моніторинг якості освіти: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [Редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа та ін.]. – К. : КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2009. – 196 с.

Юрій Николаевич Атаманчук,
доктор педагогических наук, доцент,
директор Уманского филиала
Киевского института бизнеса и технологий,
e-mail: dir_ym@kibit.edu.ua

ЗНАЧЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННОЙ СРЕДЫ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ ВЫСШИМ УЧЕБНЫМ ЗАВЕДЕНИЕМ

В статье рассмотрена проблема образования и формирования науки управления в системе высшего образования. Возникновение необходимости реформирования образовательной системы в контексте европейского уровня качества и доступности. Потребность в формировании научно обоснованных, объективных и оперативных управленческих воздействий, управленческих решений. Создание и внедрение новой системы, которая позволит передавать большой объем информации одновременно для большого количества людей. Необходимость внедрения инновационных технологий в процесс

управления высшим учебным заведением и качества образования путем применения положений системного менеджмента.

Ключевые слова: информационная среда, модель управления, качество образования, высшее учебное заведение, образовательный процесс.

Yuri Atamanchuk,

doctor of pedagogical sciences, associate professor

Uman branch director

Kiev Institute of Business and Technology,

dir_ym@kibit.edu.ua

INFORMATION ENVIRONMENT SIGNIFICANCE IN THE MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION

Introduction. *The article deals with the problem of the creation and the formation of management science in higher education system. The emergence of the need for reforming the educational system in the context of European quality and availability level is described. The need for the formation of scientifically based, objective and operational management influences and management decisions are proved.*

Purpose is the study of the role and the importance of the information environment in the process of higher education institution management.

Methods. *We used the common methods of scientific knowledge which are generally divided into:*

- *empirical research methods (observation, comparison, measurement, experimentation);*
- *Methods of empirical and theoretical study (abstraction, analysis and synthesis, induction and deduction, modeling, etc.)*
- *methods or methodology used to study theoretical level (ascent from the abstract to the concrete, system, structure-activity approach).*

Results. *The need for measures to create development and management institution of higher education and the need for a consistent state policy coordination within countries and regions of higher educational institutions.*

Originality. *The necessity of introduction of innovative technologies into the process of higher education institution control and quality assurance through application of system management.*

Conclusion. *Based on the above stated it can be argued that the institution of higher education should strive to improve and enhance the system of education which is offered to students.*

The quality system of education can only help educational institutions to achieve the expected results, it is a means to achieve the goal, the implementation of strategic tasks facing the university, but the phenomenon of education quality does not improve the studying process and the quality of education.

Key words. *information environment, management model, quality of education, higher education institution, the educational process.*

References

1. Tverezovska N.T. Teoretyko – metodologichni aspekty globalizaciyi osvity Ukrayiny / N.T. Tverezovska // Naukovyj visnyk Chernivetszkogo universytetu [tekst]. – Vyp. 300. – Pedagogika ta psykologiya. – Chernivci: Ruta, 2006. – S. 143-148.
2. Guryn V.A. Systema upravlinnya yakistyu yak model integraciyi universytetskoyi osvity do Yevropejskogo osvitnogo prostoru / V.A. Guryn // Nova pedagogichna dumka [tekst]. – Speczvypusk # 1, gruden /2009. – Rivne: RVCz NUVGP, 2009. – S. 8 – 19.
3. Terentyeva N.O. Yakist osvity yak pokaznyk integracijnyx i transformacijnyx procesiv u systemi osvity / N.O. Terentyeva // Monitoryng yakosti osvity: teoriya i praktyka: materialy Vseukrayinskoyi naukovo – praktychnoyi konferenciyi [Redkol.: V.O. Ognev'yuk, L.L. Xoruzha ta in.]. – K.: KMPU imeni B.D. Grinchenka, 2009. – 196 s.